

nar una gran seguretat quan va encetar els seus estudis a l'Escola d'Arquitectura. Treballà amb Francisco de Paula Villar i amb Josep Fontseré. La manera com va aprovar l'assignatura de mecànica quan treballava amb Fontseré en el Parc de la Ciutadella és una bona prova del domini tècnic que anava assolint en la seva experiència com a delineant. Explica Bergos com el professor de mecànica Torras al conèixer l'estudi realitzat per Gaudí per al dipòsit d'aigües de la cascada i assabentat que era d'un alumne seu el qual no coneixia, perquè a Gaudí no li interessaven les seves explicacions, va decidir aprovar-lo ja que tenia un clar coneixement de la seva assignatura. Aquest caràcter empíric l'acompanyarà sempre, a l'igual que la seguretat dels treballs que realitzava.

Gaudí ingressà a l'Escuela Libre Provincial de Arquitectura al 1873, és a dir dos anys després d'inaugurada. El primer director fou Elies Rogent. Tal com ho apunta Oriol Bohigas, la creació d'aquest centre és un fet significatiu perquè amb ell comença el que podrien anomenar una escola catalana d'arquitectura a l'aconseguir un cos professional i docent. Va néixer amb el desig de modernitat i de diferenciar-se de la tradicional institució de Madrid. Reaccionaven contra la decadència d'una arquitectura neoclàssica que havia perdut els seus principals valors.

Aquesta escola seguia el model francès de l'École Polytechnique, centrant-se en dues vessants, el coneixement de la tecnologia i les ciències aplicades a la construcció i el coneixement històric dels diferents llenguatges arquitectònics. Pere Hereu que ha estudiat la relació entre Gaudí i Elies Rogent, apunta que aquest últim, a més de ser el director del centre, era el professor d'una de les assignatures essencials de la carrera, La teoria del Arte Arquitectónico. La influència que en aquest sentit va rebre l'alumne és important i es poden resumir en els dos trets que segons Hereu caracteritzen el pensament de Rogent: la influència que va rebre del grup dels germans Pau i Manuel Milà i Fontanals que l'orienta vers la creació d'un art cristià i nacional i el coneixement i assimilació de l'obra de Eugène Viollet-le-Duc.

El caràcter eclèctic d'Elies Rogent, l'interès

que mostra per les cultures que conformaren el passat històric del país i la lliçó que ha d'extreure d'elles per a conformar la seva obra, deixà la seva empremta en la formació com a creador de Gaudí.

Viollet-le-Duc fou l'autor més estudiat i el més important teòric que tingué Gaudí, tal com ell mateix ho comentava. Bergos diu que el seu company Cabanyes li deixà en préstec el Diccionari d'arquitectura el qual li retornà amb les fulles soltes, ple de notes i dibuixos que ho completaven i rectificaven.

Angel Isac diu que, segurament per la influència de Viollet-le-Duc, aconseguí conciliar una concepció idealitzada i moralitzant de l'arquitectura, amb el seu interès per la part constructiva i estructural del fet arquitectònic.

Un altre teòric que va influir en la concepció de la seva arquitectura fou l'anglès John Ruskin, per a qui la natura és el gran referent i mestre de l'art. Fou a partir de la mort de John Ruskin que s'enceta el coneixement i la propagació del seu pensament a Catalunya. Mª Àngels Cerdà i Surroca diu que la influència del pensador anglès arribà a la seva culminació amb l'obra de Gaudí qui fa arquitectura pintada en la Casa Batlló, arquitectura esculturada en la Casa Milà i arquitectura musical en la Sagrada Família, dins del concepte de simbolisme total que preconitza Ruskin en el seu llibre *Les set llànties de l'arquitectura*.

Al 1878 Domenèch i Montaner escriu a *La Renaixença* el seu article "En busca d'una Arquitectura Nacional", un text molt important per la seva significació quan a l'estructuració i ordenació d'idees. La dificultat que el conjunt de pobles que conformen Espanya puguin donar una arquitectura pròpia. La necessitat de crear formes noves ajustades a les necessitats del moment, tenint en compte els exemples dels estils històrics.

En aquest sentit és necessari tenir present el desenvolupament de l'arquitectura neomodèjara que es produïa a tot l'Estat espanyol

i en particular a Madrid i que tindrà la seva incidència en el modernisme català i en particular en les obres considerades com el seu punt de partida i que ens mostra a la vegada la coincidència d'interessos entre Domenèch i Montaner i Gaudí, ens referim a l'editorial Muntaner i Simón (1885) i a la Casa Vicens (1880), respectivament.

Aquesta arquitectura neomodèjara tindrà una vida curta perquè molt aviat els arquitectes varen reaccionar, preocupats a cercar una arquitectura que malgrat l'ús del maó, que va tenir un ús continuat, tingués un arrelament propi, amb una expressió nova lligada a la vegada a la urgència de modernitat i d'obertura. La reacció, en general, es produeix contra una arquitectura eclèctica que estava plenament esgotada i es donava la possibilitat d'aconseguir una arquitectura pròpia.

Gaudí el geni.

Hom no ha de voler ésser original; tothom ha de recolzar-se en el que abans han fet, i si no ho fa, arribarà a lloc i caurà en tots els errors que hom ha fet ja durant els segles. No hem de menysprear l'ensenyament del passat. L'estil cadascú se'l porta i ja surt espontàniament i sense que ens adonem.

Serveix aquesta reflexió de Gaudí per a introduir l'apartat dedicat al Gaudí en plenitud de facultats, al geni creador, un dels arquitectes més originals de tots els temps, que era plenament conscient de la necessitat del coneixement de la Història de l'art, a través d'ell i del treball s'arriba a la creativitat o l'originalitat, sense haver de cercar-la intencionadament.

És un principi bàsic que ens permet seguir el seu procés creador des de les seves primeres obres d'influència mudèjara fins arribar a les seves obres personalíssimes com La casa Milà, la casa Batlló, el parc Guell, la cripta Güell o la Sagrada Família.

Gaudí volia anar més enllà, volia aconseguir el que ell entenia com a obra d'art...Tota obra d'art ha d'ésser seductora (en això rau la universalitat, ja que atreu tothom, entès o

profà); quan per una recerca originalitat es perd la qualitat de seducció no és obra d'art.

Podem dir sense caure en tòpics que Gaudí va dedicar la seva vida a l'art. Poc, per no dir gairebé res se sap amb completa seguretat de la seva vida personal, a excepció de dos o tres possibles relacions amoroses que no varen arribar a quallar. La resta és una completa dedicació al món de la creativitat i la invenció. Prova d'això és que a excepció de les primeres obres i a partir del Palau Güell, cada una de les seves construccions és diferent, cada una té un plantejament original. En aquesta diferència radica gran part de la seducció de Gaudí. Ningú queda indiferent davant de les seves obres. Encara que no es conegui res de la seva arquitectura, quan un vianant passa per davant d'una de les seves cases, se sent atret per elles o pot succeir el contrari, que no li agradi, però sol haver-hi sempre un interès manifest d'una part u altra.

Gaudí era un enamorat del que ell va entendre com a bellesa, la qual fou un dels principis essencials de la seva obra. La bellesa que trobava en l'estudi de la naturalesa i que per altra part el trobava que com a habitant de la Mediterrània sentia amb més intensitat que els d'altres latituds.

Identificava la bellesa amb la resplendor de la veritat, i aquesta es troba mitjançant el coneixement dels éssers de la creació. Per això deia que existeix un llibre matriu, la naturalesa, del qual han sortit tots els altres llibres, que com a tal són interpretacions que poden ser correctes o no. L'interès que havia demostrat des de la seva infantesa i que ja hem comentat va anar creixent, i es va veure ratificat amb les idees de Ruskin i el va concretar en les seves obres tant a nivell formal com a nivell estructural.

Podem deduir que al treballar amb formes i estructures inspirades en la natura és el que ha fet que gairebé tothom se senti atret per la seva obra, perquè aquests elements formen part de l'inconscient col·lectiu de tots els pobles de la terra, d'aquí el sentit d'universalitat de la seva producció que motiva tant a experts com a profans.

En un altre ordre, l'ornamentació ocupa un

lloc molt important en la seva producció, tal com ho evidencien els Manuscrits de Reus, on deixa clar el que veurem en les seves obres.

L'ornamentació, a fi que sigui interessant, ha de representar objectes que ens recordin idees poètiques que constitueixen motius.

Els motius són històrics, llegendaris, d'acció, emblemàtics, fabularis, pel que fa a l'home i a la seva vida, accions i passió. I, quant a la natura, poden ser representatius del regne animal i vegetal i topogràfic.

Identificava la bellesa amb la resplendor de la veritat, i aquesta es troba mitjançant el coneixement dels éssers de la creació. Per això deia que existeix un llibre matriu, la naturalesa, del qual han sortit tots els altres llibres, que com a tal són interpretacions que poden ser correctes o no.

En una de les seves primeres obres, la casa Vicens, utilitza unes floretes grogues que troba en els terrenys on es va construir la residència per a decorar les rajoles, a l'igual que les fulles d'una planta de margalló per a la reixa, planta característica a més del Camp de Tarragona. En el seu interior utilitza als sostres rams de fulles, fulles d'heure i cireres. Segueix així les tendències modernistes i les idees que inicialment havia desenvolupat William Morris.

En la finca Güell Gaudí realitza una decoració que s'ha reconegut com una interpretació simbòlica del Jardí mitològic de les Hespèrides, d'acord amb els versos de Mossèn Cinto Verdaguier. Destaquem el magnífic drac en ferro forjat, adequant el seu cos a la posició dels estels de la constel·lació del Drac i Hèrcules i els ventiladors de les cúpules d'influència orientaltzant, una creació gaudiniana que anirà evolucionant cada vegada a fórmules més personals.

En el Palau Güell Gaudí realitza el seu primer bosc màgic amb els ventiladors, sortides de les xemeneies i tubs, desplegant la seva imaginació que arribarà en aquest sentit al seu clímax en el terrat de la casa Milà, on l'arquitecte fa valdre la seva capacitat creadora

com a escultor al dissenyar unes escultures abstractes magnífiques, sempre dins del seu concepte que les obres han de ser suggerents i han de dir alguna cosa a l'espectador.

En el col·legi de les Teresines l'ornamentació respon a les característiques pròpies de la congregació i a l'ús de l'edifici. Els merlets estaven coronats per birretes d'acord amb el signe doctoral de saviesa i ensenyament.

El parc Güell és una obra complexa i complexa és la seva ornamentació i la seva càrrega simbòlica, en ell podem trobar tots els aspectes que Gaudí entenia com a ornamentació, a part de les que ja s'han comentat tenim el color que aquí és un valor essencial, en particular en el conegut banc ondulat. Deia Gaudí "L'ornamentació ha estat, és i serà acolorida. La natura no ens presenta cap objecte monòtonament uniforme. Tot en la vegetació, en la geologia, en la topografia, en el regne animal, manté sempre un contrast de color meés o menys viu..." Si la naturalesa és la mestra indiscutible era lògic que ell pensara i actuara d'aquesta manera.

Gaudí valorava les representacions d'inscripcions, perquè "...tenen com a objecte despertar idees amb la lectura, perdudes, com si diguéssim, igual que la gota de rosada entre la verda gespa..." Continuava comentant que "els àrabs són els que millor han sabut aprofitar-les i que les col·loquen, perquè es vegin... no d'un cop sinó perdudes entre el fullam." De similar manera foren col·locades les inscripcions en el banc, de les quals ningú havia parlat fins 1964 quan foren descobertes per dos estudiants d'aparelladors. Totes estan dedicades a la verge Maria, similars, tal com ho apunta Basegoda Nonell a les dels sostres de la casa Milà, algunes, com en les inscripcions àrabs estan repetides varies vegades. El caràcter cristià d'aquest parc queda arrodonit amb el calvari que està situat sobre un turó en la part superior, en el qual s'havia de construir en principi una capella i posteriorment una creu, que al final foren substituïdes per tres creus de pedra sobre una mena de talaiot.

La Sagrada Família és una obra especial, per una part a ella Gaudí dedicà 43 anys de la seva vida, cosa que indica el valor que li donava, per altra és un temple, un edifici que